

Renkajärvi

Suojeluyhdistyksen tiedotuslehti

Toukokuu 2017

**NYT YHDELLÄ
KALASTUSLUVALLA
KOKO RENKAJÄRVI!**

Sivu 4

LEIPÄKIVENHEITON

SM-KILPAILUT

Sivu 10

RENKAJÄRVI SOUTELU 2.7.

Sivu 11

Kevättä ja kesää pukkaa

Luonto alkaa jälleen vilkastua harmaan talven jälkeen. Joutsenet, kurjet ja kuikat aloittelevat pesintää järvellä ja kosteikko-paikoilla ja metsissä käy melkoinen laulukonsertti. Aivan näin idyllistä ei ole järven ympäristömetsissä talven aikana ollut, sillä paikkakuntalaiset ovat kertoneet susihavainnoista Myllykylän ja Vuohiniemen välisillä metsäalueilla. Myös ilveksiä on talven aikana liikkunut metsissä.

Suojeluyhdistyksen Renkajärvihankkeet etenevät. Viime toimintakaudella saatiin valmiiksi laskeutusallasprojektit järven länsirannalla. Metsäkeskuksen toimesta altaat tehtiin Sitturinojaan ja UPM:n toimesta Pajustonojaan ja Sälinojaan. Altaiden valmistuttua suojeluyhdistys ryhtyy seuraamaan Renkajärven tulevan veden laatua ja erityisesti vesien mukana kulkeutuvan humuksen määrää.

Suojeluyhdistyksen vuosikokouksessa helmikuussa 2017 tehtiin merkittävä muutos yhdistyksen sääntöihin. Nyt järvestä lähtevä Renkajoki Rengon Kuittilaan asti kuuluu yhdistyksen toimialueeseen. Sääntömuutokseen päädyttiin, kun tuli ilmeiseksi, että yhdistyksemme asian-

tuntemusta viranomaismenettelyissä voitiin hyödyntää Renkajoen lampien ja pikkujärven kunnostus- ja suojeluhankkeissa.

Renkajoessa yhdistyksen toiminta keskittyy Onkilammiin ja Tunturilammiin. Onkilammin umpeenkasvamista on pyritty hillitsemään niittämällä ja jyrsimällä vesikasvillisuutta kahtena kesänä ja työtä pyritään jatkamaan vielä tulevana kesänä. Myös Tunturilampi on pahoin umpeenkasvanut. Sen kohdalla ajatuksena on ruopata lammin länsireunaan väylä, joka parantaisi veden läpivirtausta. Koska molemmat lammit kuuluvat Natura-alueeseen, viranomaiset vaativat ruoppaussuunnitelman. Sen tekemiseen yhdistys sai Hämeen ELY-keskukselta merkittävän avustuksen. Jos lupa ruoppaukselle saadaan, itse työ voidaan suorittaa kesällä 2018.

Paljon puhuttu haja-asutusalueiden jätevesiasia on jälleen ajankohtainen. Asiaa koskeva asetus tuli voimaan 3.4.2017 hajajätevesiä koskevan ympäristönsuojelulain muutoksen kanssa. Suojeluyhdistys seuraa tilannetta ja tiedottaa lain ja asetuksen määrittämisestä velvoitteista yhdistyksen nettisivuilla.

Renkajärveläisille suunnattuja kesätapahtumia on runsaasti tulevana kesänä.

Rimmilän kyläyhdistyksen järjestämät tapahtumat löydät sivulta 10. Uutena tapahtuma ja varmasti suuren mielenkiinnon kohteena on leipäkivenheiton SM-kilpailu heinäkuun 1. päivänä.

Viime kesänä järjestetyn Renkajärvi Tourin sijasta suojeluyhdistys järjestää nyt Renkajärvi Soutelun, joka pidetään sunnuntaina heinäkuun 2. päivänä. Soutelu on osa Suomi 100 vuotta - tapahtumia. Tilaisuus järjestetään Vuohiniemessä Vohlasaaren edustalla klo 13 ja Rimmissä kylätalon kohdalla klo 15. Teemana on järven näkösyvyyden mittaaminen. Järvisuuden jälkeen venekunnat rantautuvat Vohlasaareen ja Rimminkaareen paistamaan makkaraa.

Perinteinen kesäjuhla pidetään jälleen pitkän perinteen mukaisesti heinäkuun viimeisenä lauantaina 29.7.2017. Ja yhdeksän vuoden perinteen mukaisesti silloin aurinko paistaa ja ilma on leppoisesti lämmin.

Vuohiniemen rukoushuoneen 80-vuotisjuhla on lauantaina 5.8.2017 alkaen klo 15. Tilaisuudessa esiintyy mieskuoro Papas no Mamas Juha Vintturin johdolla.

Hämeenlinnan kaupunginorkesterin kolmas Renkajärvi -konsertti Vuohiniemen rukoushuoneella sunnuntaina 27.8.2017 klo 18 päättää kesän tilaisuudet. Konsertti järjestetään yhteistyössä Hämeenlinnan orkesteriyhdistyksen kanssa.

Muut Vuohiniemen rukoushuoneen tapahtumat näet sivulla 11.

Vielen muistutan Yleisradion Miljoona linnunpönttöä -hankkeesta. Kampanja jatkuu 21. toukokuuta 2017 asti. Hankkeen taustalla on huoli luonnontilaisten metsien vähenemisestä ja pesimäkolojen puutteesta pikkulinnuille. Muistakaa rekisteröidä pihapiirissä olevat pöntöt. Tätä tervehdystä kirjoitettaessa Hattulassa oli 4 016 rekisteröityä pönttöä ja Suur-Hämeenlinnassa 18 150.

Renkajärven suojeluyhdistyksen puolesta toivotaan kaikille renkajärveläisille oikein hyvää kesää. Tulossa on tapahtumarikas kesä.

Erkki-Sakari Harju

Renkajärven suojeluyhdistyksen puheenjohtaja

Kalastusyhdistyksen kuulumisia

**NYT YHDELLÄ LUVALLA
KOKO RENKAJÄRVI!**

Renkajärvi on nyt yhtenäinen kalastusalue.

Voit kalastaa kalastushoitomaksulla koko Renkajärven alueella. Kynnösjärven osalta Katinalan osakaskunnan alueella kalastavien on hankittava lupa Katinalan osakaskunnalta, mutta kalastusyhdistyksen hoitomaksulla voi kalastaa muualla Kynnösjärvessä ja koko Renkajärvessä.

Hoitomaksu, 15 €, suoritetaan Renkajärven kalastusyhdistyksen tilille FI244 26000 10056 155 kesäkuun loppuun mennessä. Se käytetään Renkajärven kalakantojen ylläpitoon ja hoitoon. Yhdistys toimii Hämeen kalatalouskeskuksen kokonaissuunnitelman puitteissa ja on istuttanut järveen vuoroin järvitaimenta, kuhaa ja siikaa. Järvitaimen viihtyy Renkajärvessä, mikä on todettu merkkikalaistutuksin.

Yhdistys on saanut kalaistutuksiin tukea myös muutamilta yhdistyksen osakaskunnilta. Yhdistyksen kalastusneuvostoilla on kalastuslain mukaiset oikeudet ja velvollisuudet valvoa kalastusta. Kalastus edellyttää, että myös valtakunnallinen kalastushoitomaksu on suoritettu.

Kuva: Timo Laaksonen

Hoitomaksuun sisältyy lupa kalastaa samanaikaisesti neljällä verkolla (max. pituus 30 m/verkko) ja kymmenellä katiskalla tai merralla tai koukulla. Pyydykset merkitään pyydysmerkillä tai polalla, jossa on selvästi nimi (etu- ja sukunimi) ja puhelinnumero.

Pyydysmerkin tai polan tulee ulottua vähintään 15 cm vedenpinnan yläpuolelle. Jos käyttää lippusalkoa, sen on oltava vähintään 40 cm korkea, ja siinä on oltava 15 cm korkea lippu. Rapumerroissa riittää 5 cm korkuinen koho. Merkitse verkkosi samanlaisilla merkeillä, jotta verkon linja näkyy uistelijoilla. Solmuväliltään 26-34 mm verkkojen käyttö on kielletty.

Koska valtakunnallinen maksu sisältää oikeuden yhden uisteluvavan käyttöön, niin kalastusyhdistyksen hoitomaksulla voi sama venekunta uistella kahdella vavalla. Hoitomaksu on talouskohtainen.

Hannu Myllymäki

Kalastusyhdistyksen puheenjohtaja

Renkajärvi Soutelu

**SUNNUNTAINA 2.7.
KAIKKI VENEISIIN!**

Renkajärvellä mitataan näkösyvyyttä jo kymmenettä kesää. Tulokset on kerätty nettisivuillemme, ja näkösyvyyden parantaminen on konkreettinen tavoitteemme. Vuonna 2020 tavoite on 3,5 m ja vuonna 2030 neljä metriä, mitattuna elokuun keskiarvona.

Osana Suomi 100 -tapahtumia järjestämme näkösyvyyssottelun Renkajärvellä.

Kokoonnumme venekunnittain opiskelemaan näkösyvyyden mittausta Vuohiniemen Vohlasaaren kohdalle klo 13 ja Rimmilän kylätalon kohdalle klo 15.

Saamme käyttöömmme uusia mittalaitteita ja testaamme niiden käyttöä. Johtoveneestä annetaan megafonin avulla infoa näkösyvyyteen vaikuttavista asioista.

Mittausten jälkeen venekunnat rantautuvat makkaranpaistoon Vohlasaareen ja Rimminkaareen.

Tapahtuma videoidaan kamera-helikopterista ja kuvista lasketaan venekuntien määrä.

Kyläkunnista voittajaksi valitaan se, jolla on 1) eniten venekuntia ja 2) parhaat näkösyvyydet. Voittanut kylä palkitaan kesäjuhlista 29.7. Rimmilässä.

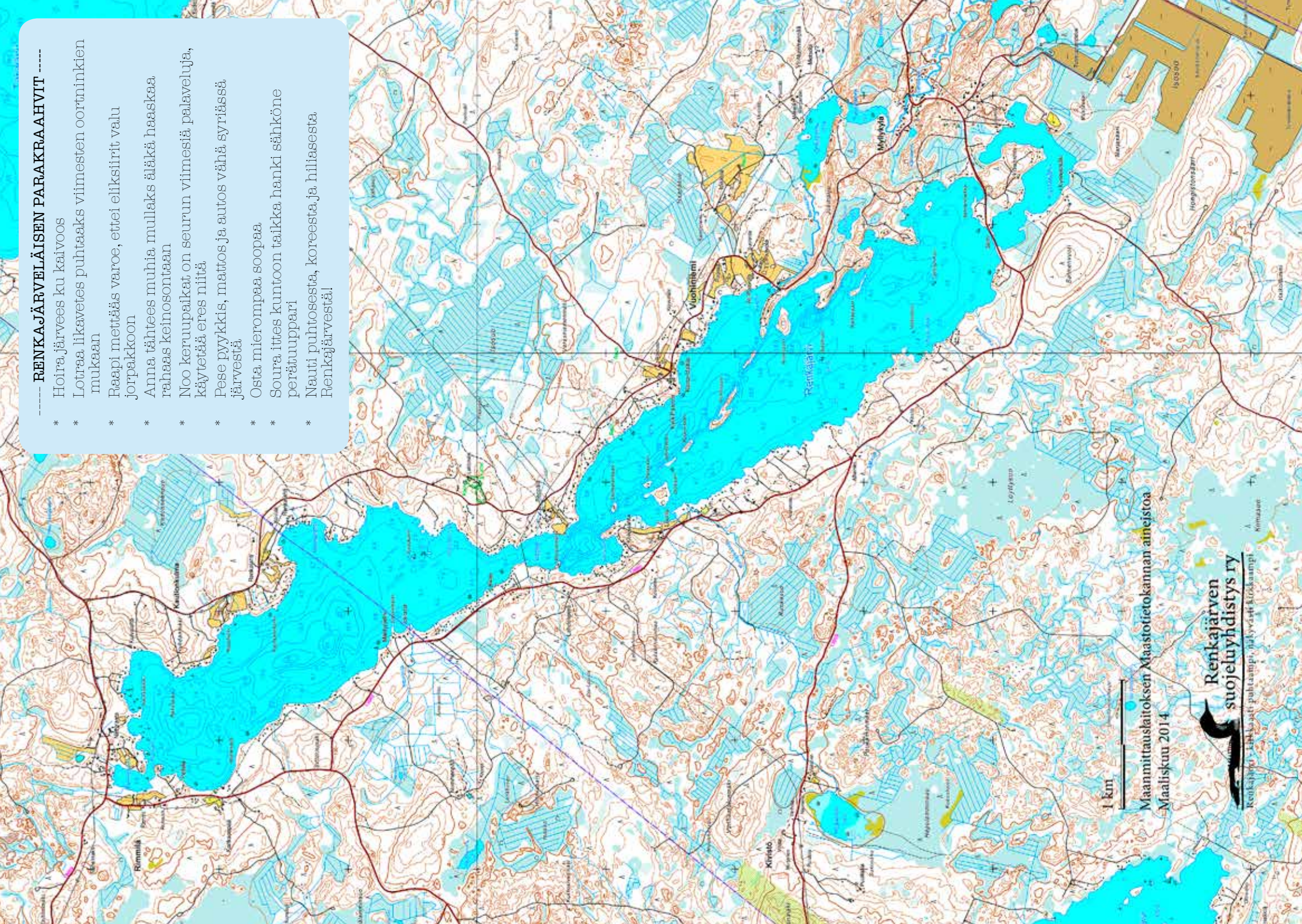
Ottakaa omat eväät mukaan!

Kuva: Anita Jokinen

RENKAJÄRVELÄISEN PARAKRAAHVIT -----

- * Hoirajärvees ku kaivoos
- * Lotraa, likavetes puhtaaks viimesten oortninkien mukaan
- * Raapi metiääs varoe, ettei eliksiirit valu jorpakkoon
- * Anna tähteos muhia, mullaks äläkä haaska.
- * Rahaas keinosontaan
- * Noo keruupaikat on seurun viimesiä palveluluja, käytetää eres niitää
- * Pese pyykkis, mattos ja autos vähä syriässä järvestä.
- * Osta mierompa, soopaa.
- * Soura ittes kuntoon taikka hanki sähköne perätuuuppari
- * Nauti puhosesta, koreesta ja hiliiasesta. Renkajärvestä!

1 km

Maanmittauslaitoksen Maastotietokannan aineistoa

Maaliskuu 2014

**Renkajärven
suojeluyhdistys ry**

Renkajärvi - Laki ja sääntö - julkaisu - joulukuun 2014

Renkajoen koskien historiaa

Renkajoki mainitaan historiankirjoissa jo 1400-luvulla. Kahdenkymmenen kilometrin matkalla Renkajärvestä Haapajärveen on korkeuseroa yhteensä 41 metriä. Joen kosket ovat olleet merkittäviä voimalllähteitä 1600-luvulta aina 1950-luvulle asti. Koskien yhteyteen on rakennettu uittorännnejä, jotta tukkipuut saatiin kulkemaan kohti sahoja. Suurin uitto oli vuonna 1932 ja viimeisin vuonna 1954.

Aikojen saatossa Renkajoessa on ollut yhdeksän koskea, jotka ovat olleet tuotantokäytössä. Nyt olemme entisöimässä koskipaikkoja niin, että vaelluskalat pääsevät niistä kulkemaan. Renkajärven suojeluyhdistys on tänä vuonna laajentanut toimintaansa myös Renkajoelle. Seuraavassa on valjastettujen koskien lyhyt esittely.

1. Renkajärvestä tultaessa ensimmäinen koski on **Myllykylän Vartijakoski**. Se tunnetaan historiassa jo 1600-luvulta. Siinä oli Katalan lahkomylly. Asiakirjojen mukaan Nurmijärven rosvot murhasivat mylläri Johan Tettingin vuonna 1822. Maantiesilta rakennettiin vuonna 1930, ja pato kunnostettiin vuonna 2008 valtion toimesta.

2. **Tuomistonkoski** oli Kirstulan kylän omistuksessa. Tuomistonkoskessa oli jauhomylly ja verkatamppi eli vanutuslaitos. Verka on karstalangasta kudottua villakangasta. Vanuttamalla kankaasta saatiin paksumpaa ja lämpimämpää. Vuonna 1869 mylly myytiin 310 markan hinnasta eli nykyrahassa 1500 eurolla.

3. **Ylempään Vahteristonkoskeen** siirrettiin Tuomistonkosken laitteet 1800-luvun lopulla.

4. **Alemmassa Vahteristonkoskessa** toimi Taipaleenpään mylly, jonka omistivat Vuorentaan ja Parolan kylät. Se oli yhden kiviparin jalkamylly. Jauhatus oli vain keväisin ja syksyisin korkean veden aikana. Vuonna 1822 siihen perustettiin vanutuslaitos. Vuoden 1875 verotiedoissa Vahteriston mylly maksoi veroa 2 tynnyriä eli runsaat 300 litraa viljaa.

5. Kirstulan kyläläisten omistamaan Hiitan- eli nykyiseen **Hiittankoskeen** perustettiin mylly 1774. Vuonna 1868 Hiitasta tuli tullimylly, ja 1875 myllyn vero oli 5 tynnyriä. Siinä oli 2 kiviparia, ryyneille ja jauhoille. Koskessa oli saha 1700-luvulta lähtien. Sahausoikeus oli 120 tukkia vuodessa. 1800-luvun alussa toiminta oli vilkasta. 1854 sahausoikeus oli jo 700 tukkia. 1900-luvun alussa Hiitassa valmistettiin lankarullien aihioita koivusta sorvatuista tikselipuista. Hiittankosken pohjapato kunnostettiin vuonna 2016.

6. **Kuittilankosken** mylly oli pieni, vain Kuittilan kyläläisille tarkoitettu lahkomylly. Vuonna 1782 myllyä ei verotettu lainkaan. Arvi Lattunen rakensi koskeen sahan 1900-luvun alussa. Kuittilankosken pohjapato kunnostettiin vuonna 2016.

7. **Muurilankoski** Rengon kirkon vieressä on ollut monipuolinen teollisuuslaitos. Vuonna 1899 vesirattaan tilalle hankittiin turbiini. Koskessa on toiminut 1920-luvulla kolmen kiviparin mylly, ohrankuorimakone, apilanhankaaja, saha, pärehöylä ja sähkölaitos. Pato kunnostettiin vuonna 2003.

8. **Hinkaloistenkoskessa** on toiminut myllyn lisäksi vuodesta 1904 alkaen suuri sahalaitos, raamisaha, reunasirkkeli ja luumylly. Kalle Hakkola rakennutti 1919

höyläämön ja kuivaamon. Tulipalo tuhosi sahan kahteen kertaan 1920-luvulla, mutta Hakkola rakensi sen uudelleen. Puutavaraa vietiin Englantiin ja Keski-Eurooppaan. Hakkolalla oli saha myös Rimmissä, mutta laitteet siirrettiin Renkoon vuonna 1946. Hinkaloistenkoski kunnostettiin vuonna 2005 pohjapadoksi.

9. **Nevilänkoski** oli Renkajoen koskista suurin. Se tunnetaan vuoden 1782 myllyluettelossa. John Kaloinen perusti myllyn uudelleen vuonna 1926. Höyrymyllyn lisäksi oli käytössä suuri sähköllä toimiva vehnämylly. Nevilän kuuluisimmat tuotteet olivat Tosi hämäläinen talkkunajauho ja kauraryynit. Vesi virtaa nykyisin vapaasti padon alaluukusta.

Markku Kuivalahti

Karttaote: Kansalliskirjaston digitaaliset kartta-aineistot, Kalmbergin kartasto 1855. Koskien tarinaa löytyy myös ääni- ja kuvaversiona webbisivuiltamme renkajarvi.fi kohdasta ”Seutu ja luonto”.

Tapahtumia Rimmilässä kesällä 2017

Rimmilän ripeätoimintainen kyläyhdistys on päättänyt perinteisten kesätapahtumiensa rinnalle palauttaa ikaikaisen kansanhuvin, joka on vesileipien tai leipäkivien heitto.

Tarkoitus on saada kivi hyppäämään veden pinnalta mahdollisimman monta kertaa ennen uppoamistaan. Lajissa järjestetään kilpailuja Skotlannissa, mutta tiettävästi Suomessa kyse on ainutlaatuisesta tapahtumasta. Niinpä Rimmilän kyläyhdistys rohkenee julistaa heinäkuun ensimmäisenä päivänä Renkajärven rannassa menestyneet omissa sarjoissaan Suomen mestareiksi 2017.

Perjantaisin kesä-syyskuussa

Mölkkykilpailuja yhdellä tai kahdella kentällä alkaen klo 1.8

Juhannusaatto 23.6.

Lipunosto klo 18 ja kesäiset laulut grillikatoksessa.

Juhannuspäivä 24.6.

Perinteinen lentopalloturnaus. Alkuasukkaat vastaan Huvilaiset klo 15.

Heinäkuun 1. päivänä

Lasten kesäkisat 3-otteluna alkaen klo 11, kanttiini ja arpajaiset.

Leipäkivenheiton SM-kilpailut klo 13.

- lastensarjat max. 12-vuotiaille tytöille ja pojille, ei osallistumismaksua
- aikuisten sarjat yli 12-vuotiaille miehille ja naisille, osallistumismaksu 5 euroa

Kaikki tapahtumat Rimmilän kyläyhdistyksen majalla ja kentällä Renkajärventie 1336. Rimmilän kylä sijaitsee Hämeenlinnan länsilaidalla entisen Kalvolan alueella.

Muista moottorivenerajoitus!

1. Polttomoottorikäyttöisten perämoottoreiden käyttö on kielletty vesilintujen pesimäaikana 1.4.-30.6., joka vuosi.
2. Muuna aikana saa käyttää vain sellaisia veneitä, joiden moottorin teho on enintään 5 hv.
3. Renkajärvellä sähkökäyttöisten perämoottoreiden käyttö on aina sallittua. Maksiminopeus on 8 km/h.
4. Vesiskoottareiden käyttö on kokonaan kielletty.

- kilpailuvälineinä 5 kpl luonnon muovaamia kiviä
- sääntöjen mukaisia kiviä myös myytävänä kilpailupaikalla
- kunkin sarjan kolme parasta palkitaan
- tavoitteena saada heitetty kivi hyppäämään Renkajärven pinnasta mahdollisimman monta kertaa
- ilmoittautumiset kilpailupaikalla klo 12 alkaen, mutta koska kilpailuun odotetaan ennätysmäistä osallistujamäärää, suositellaan vapaamuotoista ennakoilmoittautumista osoitteeseen teppo.turja@gmail.com

Heinäkuun 2. päivänä

Renkajärvi-soutelu (ks. sivu 5).

Heinäkuun 29. päivänä

Suojeluyhdistyksen kesäjuhla.

Vuohiniemen rukoushuone täyttää 80 v

Talkoohenki oli Vuohiniemessä voimissaan 1930-luvulla. Syksyllä 1937 valmistui pitkään suunniteltu ja odotettu kyläkirkko. Puuhamiehenä toimi Hugo Kuivalahti, tontin lahjoitti Rikhard Tammi ja alttari-taulu saatiin lahjaksi Renkajärven kesäasukkaalta, taidemaalari Arthur Heickelliltä. Kirkollisesta toiminnasta on vastannut koko ajan ja vastaa edelleen Hattulan seurakunta.

Vuonna 2014 rukoushuoneen kiinteistö tuli myyntiin. Renkajärven suojeluyhdistys päätti pelastaa rukoushuoneen kulmakunnan yhteiseen käyttöön. Tämä onnistui lahjoitusvaroin. Yhdistyksellä on omat tilinsä ja kirjanpidon kohteensa rukoushuonetta varten.

Rukoushuoneen toiminta on edelleen vilkasta. Käytämme sitä suojeluyhdistyksen kokouksiin, järjestämme musiikkitilaisuuksia ja vuokraamme tilaa syntymäpäiviä, ristiäisiä ja häitä varten.

Tervetuloa vuoden 2017 tilaisuuksiin:

Juhannusmessu su 25.6.2017 klo 10

- Järjestää Hattulan seurakunta. Kolehti rukoushuoneen hyväksi.

Vuohiniemen rukoushuoneen 80-vuotisjuhla la 5.8.2017 klo 15

- Mieskuoro Papas no Mamas pitää konsertin johtajanaan Juha Vintturi. Ohjelmalehtinen maksaa 10 euroa ja se sisältää väliaikakahvin. Tilaisuudessa kuullaan myös Hattulan seurakunnan tervehdys.

Hämeenlinnan kaupunginorkesterin III Renkajärvikonsertti su 27.8.2017 klo 16

- Konsertti järjestetään yhteistyössä Hämeenlinnan orkesteriyhdistyksen kanssa.
- Ohjelmalehtinen maksaa 10 euroa. Hintaan sisältyy väliaikakahvi.
- Bussikuljetus Wetterhoffin edestä lähtee klo 15.

Pyhäinpäivän messu su 5.11.2017 klo 10

- Järjestää Hattulan seurakunta. Kolehti rukoushuoneen hyväksi.

Joulumessu ti 26.12.2017 klo 10

- Joulumessu. Järjestää Hattulan seurakunta. Kolehti rukoushuoneen hyväksi.

Renkajärven
suojeluyhdistys ry

Jo yhdeksäs Renkajärvi-kalenteri tulee myyntiin kesäjuhlilla lauantaina 29.7.2017

Renkajärven oma seinäkalenteri jälleen 10 eurolla: 13 kuukautta vuoden hinnalla! Elokuun alusta vuoden 2018 elokuun loppuun!

Kalenterin voit tilata myös ennakoon lähettämällä sähköpostia osoitteeseen mansu@me.com. Varmista, että saat omasi!

Kesäjuhlilla nähdään!

Lauantaina 29.7. kello 17
Rimmin urheilukentällä

Jos et ole vielä Renkajärven suojeluyhdistyksen jäsen, liity nyt!

Vuosimaksu on 15 e, tilinumero:
FI18 3636 3010 7934 79

Voit maksaa samalla useamman henkilön jäsenyyden.

Kirjoita viestiin jäsenten nimet ja sähköpostiosoitteet.

Facebook-ryhmämme on "renkajärveläiset".

Nettisivut osoitteessa www.renkajarvi.fi

